

umetnosti, hkrati pa jim odreka sposobnost za logično mišljenje. Po Junkerjevem mnenju že v stari državi Egipčanom ni bilo tuje filozofsko razmišljanje in znanstveno raziskovanje, čeprav je res, da so ostali daleč od velikih filozofskih dosežkov starih Grkov (str. 5).

V svojih izvajanjih zavzema J. kritično stališče do raznih mnenj, ki so se pojavila v slovstvu, tako da preko arheoloških dognanj posega na filozofsko, etnološko, teološko (monoteizem in politeizem v Egiptu) področje.

Od treh delov, na katere je J. razdelil svoj spis, prvi del obravnava teorije o mišljenju primitivnih ljudstev. V treh odstavkih se bavi s predlogičnim mišljenjem, z mitičnim (12—25) ter magičnim (25—36). Nato vzporeja z egipčanskim mišljenje starega vzhoda in starih Grkov (37—39) ter obravnava činitelje, ki so vplivali na razvoj, napredek in nazadovanje mišljenja v Egiptu. — Drugi del se bavi z »nasprotji«, ki se kažejo v mišljenju Egipčanov (49—54). Najbolj zanimivo in bogato je tretje poglavje o nastajanju egiptovske kulture. Pričenja z datiranjem najstarejših egiptovskih kulturnih žarišč, jih vzporeja s sosedi, zlasti s Palestino in skuša določiti nosilce teh predzgodovinskih kultur. Naslednji trije odstavki razpravljajo o najstarejšem egipčanskem verstvu in zanimajo zlasti primerjalnega veroslovca in etnologa.

Z minuciozno skrbnostjo je pokojni Junker obdelal vse doslej v poštevh prihajajoče arheološke in poznejše pisane vire, da je neegiptologu vsaj nekoliko olajšal spoznavanje in razumevanje miselnosti starih Egipčanov.

V. Korošec

Wörterbuch der Mythologie. Herausgegeben von **H. W. Haussig**, I. Abteilung: Die alten Kulturvölker: Teil I: Vorderer Orient, 1.—4. Lieferung, 567 strani, 10 plošč; Teil II: Das alte Europa, 5. Lieferung (se bo nadaljevala). Stuttgart (založba Ernst Klett), 1961 ss. 8°.

Potrebnost izdaje mitološkega slovarja utemeljuje založba s tremi razlogi: Miti so zgodnje oblike, v katerih se pojavlja človeška zavest, zlasti verska. Dalje odkrivajo, kako so se ljudje zgodaj duhovno spoprijemali s prirodnimi silami; tudi prvi začetki znanstvenih prizadevanj so povezani z miti. Končno so miti najstarejša oblika, v kateri se je ohranilo mnogo drobcev zgodovinskih spominov.

Novi mitološki slovar hoče podati pregled mitologij vseh narodov sveta. Prvi oddelek naj zajame stare kulturne narode, drugi oddelek, ki se šele pripravlja, pa primitivne narode.

Prvi oddelek bo predvidoma razdeljen na pet delov. V prvem delu, ki obsega štiri sešitke, je obravnavan Stari vzhod (str. 1—567). Snov je razvrščena po posameznih kulturnih območjih. Dieter O. Edzard (München) obravnava mitologijo Mezopotamije, t. j. Sumercev in Akadijcev (= Babiloncev in Asircev) (139 strani s 4 stranmi slik); Einar von Schuler (Berlin) je obdelal Malo Azijo, t. j. Hetite in Hurite (75 str., 4 tabele); M. H. Pope (Yala) in W. Röllig (Münster) obravnavata Sirijo (Ugarit in Feničane) (96 str., 8. tabel), Wolfgang Helck (Hamburg) stare Egipčane (94 str., 8 tabel), Maria Höfner (Tübingen) arabski kulturni svet in sicer ločeno za Severno in Osrednjo Arabijo v predislamski dobi (dodatke iz grških in rimskih virov je prispeval Eberhard Merkel) (75 str.) in posebej za Južno Arabijo (70 str., 4 tabele). Ista avtorica je obdelala tudi Semite Etiopije (15 str.).

Drugi del, ki naj obravnava staro Evropo, se bo delil na dva odseka. Od prvega odseka je izšel prvi sešitek o mitologiji starih Germanov (Eduard Neumann in Helmut Voigt, Berlin) (78 str., 2 tabeli). V nadaljnjih sešitkih bodo sledili kontinentalni Kelti, Slovani (N. Reiter, Berlin), Madžari, Finci, Balti (Litavci, Stari Prusi, Leti) in Grki. — V drugem odseku pridejo na vrsto: otoški Kelti, Albanci, Retoromani, Iberci, Berberi, Baski in Sardi; v dodatku Judje po eksilu in Cigani. — Tretji del je namenjen iranskim narodom, kavkaškimi, kulturnim narodom starega Irana in Armencem. — Četrti del naj zajame Srednjo in Vzhodno Azijo: staro Indijo, staro Kitajsko, Tibet, Altajsko ozemlje in Japonsko. — S petim delom o stari Ameriki, kjer bo obdelana mitologija Aztekov in drugih ameriških kulturnih narodov, bo mitologija starih kulturnih narodov zaključena.

Posebna prednost novega mitološkega slovarja je v obširnem uvodu. Tu podajajo posamezni obdelovalci za svoje obravnavano področje najprej kratek zgodovinski pregled in kronološko tabelo, nato pregled ohranjenih virov, splošne strokovne literature in zemljevid ustreznega področja.

Po abecednem zaporedju so nato obdelana posamezna gesla, na koncu abecede je navedena ustrezna literatura. Kako podrobno je snov obdelana, naj navedem iz mezopotamskega področja ime Gilgameš. Z njim se bavijo gesla (str. 69—73): Gilgameš (ime in poreklo); Gilgameš in Huvava (orjak v Cedrinem gorovju, ki ga je Gilgameš premagal); Gilgameš in nebesni bivol; Gilgameš, Enkidu in podzemlje; Gilgameš v podzemlju; Gilgamešev ep (tu izvemo o nastanku, razdelitvi na 11, oz. 12 spevov in o vsebinski dispoziciji epa), končno še neklinopisna poročila o Gilgamešu. Podobno skrbno je v hetitskem področju obdelan npr. Telipinuš (201 s.). Skrbno izbrane ilustracije lepo dopolnjujejo izvajanja pod gesli, le škoda, da jih ni več.

Čeprav bodo glede podrobnosti mogoča različna mnenja, je treba hvaležno priznati, da je novi mitološki slovar znatno olajšal proučevanje kultur bližnjega vzhoda. Avtorjem in založbi smo zanj hvaležni.

V. Korošec

Kienast, Burkhart, Die altassyrischen Texte des Orientalischen Seminars der Universität Heidelberg und der Sammlung Erlenmeyer—Basel. Berlin (založba Walter de Gruyter u. Co.) 1960, 4°, XI + 125 str., 32 strani kopij klinopisnih tekstov, 8 tabel (27 slik) pečatnih odtisov.

B. Kienast, učenec prof. A. Falkensteina, objavlja v navedeni zbirki skupno 76 staroasirskih klinopisnih tekstov iz Kappadocije, sredi Male Azije. Med objavljenimi teksti jih je 53 (med njimi je 5 drobcev) iz zbirke Orientalnega seminarja v Heidelbergu, nadaljnjih 22 tekstov (od tega 8 drobcev) je iz zasebne zbirke gospe prof. M. L. Erlenmeyer iz Bazla, končno še kot št. 76 trgovsko poslovno pismo, last nekega zasebnika iz Frankfurta. V tretjem delu objavlja in kratko obdela odtise pečatov (str. 101—113), ki jih podaja tudi v lepih fotografskih posnetkih.

Zanimivo je, da najstarejši asirski pravni dokumenti izvirajo iz Male Azije, kjer so kmalu po začetku drugega tisočletja obstojale velike naselbine asirskih trgovcev. Več tisoč takih »kapadoških« plošč so izkopali v kraju Kültepe, nekdanjem mestu Kanišu, nekaj tudi v Božazkale (hetitski prestolnici Hattušašu). Te kolonije so se same upravljale. Njihov osrednji samoupravni organ se je imenoval *kārum*.